

Oikeusministeriölle

Suomen Perimistöimistöjen Liitto ry:n lausunto hallituksen esityksestä eduskunnalle laeiksi saatavien perinnästä annetun lain väliaikaisesta muuttamisesta, saatavien perinnästä annetun lain 7 §:n 5 momentin väliaikaisesta muuttamisesta ja luottotietolain 24 §:n 1 momentin 7 kohdan väliaikaisesta muuttamisesta.

Suomen Perimistöimistöjen Liitto ry:n (SPL) jäsenyrityksissä työskentelee tällä hetkellä noin 1.500 henkilöä. Yhdistyksen jäsenyritykset hoitavat vuosittain yli 60.000 suomalaisen velkojana toimivan pk -yrittäjän velka-asioita. SPL:n käsityksen mukaan yrittäjien todellinen huoli kohdistuu tällä hetkellä ennen kaikkea siihen, etteivät yrittäjät saa suorituksia saatavilleen kohtuullisessa maksuajassa, ei perintäkuluihin.

SPL ymmärtää koronakriisitilanteesta aiheutuneet olosuhteet. SPL:n jäsenyritykset ovatkin sen vuoksi ottaneet vastuullisesti toiminnassaan huomioon koronavirustilanteen ja sen vaikutukset velallisiin. Esitetty sääntely ajoittuisi nyt aikaan, jolloin rokotusten vuoksi ollaan palaamassa normaaleihin oloihin. Sääntely ei siten rajoitu voimassaololtaan välttämättömään aikaan.

SPL katsoo, ettei väliaikaista lakia tule jatkaa, mutta jos sitä kuitenkin jatketaan niin enintään 30.9.2021 asti. Perintäkulujen määriä on väliaikaisen lain aikana huojennettu aluehallintoviraston ratkaisukäytännön mukaisista kohtuulliseksi katsotuista perintäkulujen määristä. Huojennus alle kohtuullisen tason on vastoin perintälain 10 §:ää, jonka mukaan velallisen on korvattava perinnästä velkojalle aiheutuvat kohtuulliset kulut (aiheuttamisperiaate). Huojennetut perintäkulut yhdessä trattakiellon kanssa antavat melko ilmaista maksuaikaa sellaisen yrityksen kustannuksella, joka todella tarvitsisi suorituksen maksamatta olevasta laskusaatavasta.

Jos väliaikaista lakia jatketaan, trattakielto tulee poistaa nykyisen väliaikaisen lain voimassaolon eli 30.6.2021 jälkeen. Mitä kauemmin trattakieltoa on voimassa, sen enemmän yritysvelallisen todellisen tilanteen salaaminen aiheuttaa haittaa. Väliaikaisen lain pidentämistä ei voidakaan tehdä enää samoilla perusteilla kuin alun perin. Tratan vaikuttavuus perustuu siihen, että tratta julkaistaan varhaisessa vaiheessa maksuvaikeuksien syntymisen jälkeen. Mikäli väliaikaista lakia trattakiellon osalta jatketaan, muodostuu trattakiellon alainen aika niin pitkäksi, että yritysvelallinen ehtii lisävelkaantumaan ja aiheuttamaan velkojille luottotappioita, jotka olisivat olleet vältettävissä trattakiellon poistumisella 30.6.2021 jälkeen.

SPL on ehdottanut oikeusministeriölle jo nykyisen väliaikaisen perintälain valmistelun yhteydessä, että perintälakia tulisi muuttaa niin, että tratta voitaisiin toimittaa yritysvelalliselle sähköisesti. Tällöin tratta tulisi heti yritysvelallisen tietoon samaan tapaan kuin muutkin laskut verkkolaskulain perusteella. Jos tratta tulee lain mukaan kuitenkin edelleen lähettää postitse, SPL on 17.2.2021 ehdottanut, että väliaikaisen lain aikana olisi mahdollista, että tratta voitaisiin julkaista tai ilmoittaa merkittäväksi luottotietorekisteriin aikaisintaan 14 päivän kuluttua sen lähettämisestä 10 päivän sijaan. Tällöin postin kulkemisen mahdollinen hitaus tulisi tässä tilanteessa huomioon otetuksi.

Hallituksen esityksessä onkin nyt pidennetty protestointiaikaa trattakiellon poistumisen jälkeen 1.10.2021 alkaen 14 päivään tai vaihtoehtoisesti 21 päivään. Protestointiajan pidennyksen osalta hallituksen esityksessä on tuotu esiin, että se on omiaan lieventämään koronavirusepidemian yrityksille aiheuttamia haittoja mahdollistamalla yrityksille pidempi reagointiaika ennen tratan mahdollista protestointia. SPL katsoo, että 14 päivän protestointiaika juurikin antaa tässä koronakriisitilanteessa lisää reagointiaikaa huomautusten esittämisille. Jos sitä vastoin protestointiaikaa pidennetään 14 päivää enemmän, protestointiaika antaa liiallista maksuaikaa, mitä ei voida pitää protestointiajan tarkoituksena.

Tratta on tehokas perintäkeino ja saa aikaan sen, että maksukykyinen yritysvelallinen maksaa velan nopeasti. Tratta siis varmistaa ripeän maksuhalukkuuden. Jos yritysvelallisella ei taas ole maksukykyä ja/tai maksuhalua, trattamerkintä on tehokas keino estää lisävelkaantumista, kun mahdolliset vapaaehtoiset järjestelyt eivät ole tuottaneet tulosta. Mikäli protestointiaika olisi 10 tai 14 päivän sijasta 21 päivää, tulisi osa maksukykyisistä yrityksistä hyödyntämään pitkää protestointiaikaa suoritusajaa venyttämällä. Tratasta aiheutuva merkintähän tulee vain, jos suoritusta ei ole maksettu protestointipäivään mennessä. Erilaiset maksuaikoja pidentävät sääntelyt ohjaisivat yritysvelallisia siis tarpeettomasti maksamaan velkoja yhä myöhemmin. Tämä lisäisi juurikin pienten yritysvelkojien kassakriisiriskiä.

Trattaa ei voi lain mukaan lähettää ennen maksumuistutusta eikä tratta tule yrityksille yllättäen. Protestointi on mahdollista vain, jos asia on riidaton. Suomen Yrittäjät ry on sivuillaan <https://www.yrittajat.fi/yrittajan-abc/perustietoa-yrittajyydesta/yrityksen-perustaminen/yrityksen-laskutus-kuntoon-566003> todennut: ”Tavallisesti maksuun annetaan aikaa 14—30 päivää. Kassavirran turvaamiseksi pienyrittäjän kannattaa pyrkiä neuvottelemaan mahdollisimman lyhyt maksuaika, jopa 7 päivää.” Kun annettuihin maksupäiviin lisätään muistuttamisen 7 päivää ja trattaa mahdollisesti edeltävät muut vaatimukset niin protestointi tapahtuu huomattavasti ostotapahtuman jälkeen.

Lisäksi 21 päivän pidennys 10 tai 14 päivästä olisi käytännössä hyvin ongelmallinen tratan ja protestoinnin suhteen. Siinä ajassa ehtisi tulla osasuorituksia jo aika paljon enemmän kuin 10 tai 14 päivän aikana ja erilaiset epäselvyytilanteet lisääntyisivät. Jos protestointiaika on 21 päivää, tulisi lain perusteluista myös ilmetä, miten tällaisissa osasuoritustilanteissa tulisi toimia.

21 päivän protestointiaika hidastaisi myös siirtymistä perinnän seuraavaan vaiheeseen. Tämä sopii melko huonosti yritysperinnän melko nopeaan rytmiin. Jos protestointiaika olisi näin pitkä, osa velkojista voi haluta jatkaa suoraan (ilman tratan asettamista) oikeudelliseen perintään. Tämä vaikeuttaa maksukyvyyn arviointia luotonmyönnössä, lisää oikeudellista perintää ja nostaa velallisten kuluja.

Jo EU:n maksuviivästysdirektiivin yleinen tavoite olisi maksuaikojen lyhentäminen ja sama tavoite on nyt asetettu asettamispäätöksessä. Myös koronakriisitilanteessa on tärkeää, ettei toimita tämän tavoitteen vastaisesti ja aiheuteta liiallista haittaa toimivalle luottoyhteiskunnalle. Protestointiajan pidentäminen yli 14 päivään ei oleellisesti vähennä yritysten mahdollisia maksuvaikeuksia. Jo tällä hetkellä yritykset pystyvät sopimaan perintätoimistojen/velkojien kanssa esim. maksusuunnitelmia, mikäli yritys on maksuvaikeuksissa. SPL:n jäsenyritykset ovat ottaneet vastuullisesti toiminnassaan huomioon koronavirustilanteen ja sen vaikutukset velallisiin. Vapaaehtoiset maksujärjestelyt ovat varmasti kaikkien kannalta toivottavampi tapa kuin protestointiajan huomattava pidentäminen.

Samalla kun tunnistetaan ongelmaksi se, että jotkut yritykset venyttävät laskujen maksuja, olisi erikoista, jos annettaisiin näille toisaalla mahdollisuus edelleen pidentää huomattavasti laskun maksamista ilman erityisempiä seuraamuksia. Sitä vastoin protestointiajan pidennys 10 päivästä 14 päivään antaa tässä koronakriisitilanteessa ja sähköisen tratan toimitustavan puuttumisen aikana lisää reagointiaikaa huomautusten esittämisille. Tällainen aika ei aiheuta samanlaista haittaa kuin pidempi protestointiaika.

Lisäksi SPL katsoo, että kun perintäkuluja on jo muutenkin huojennettu ja väliaikaista lakia ehdotetaan yhä jatkettavan, velkojien yhdenvertaisuus edellyttää, että tämä muutetaan vastaamaan vakiintunutta käytäntöä ja AVI:n hyväksymää arvonlisäverotuksen käsittelyä:

<https://avi.fi/documents/25266232/40809217/2017+ARTIKKELI+Perintapalvelun+arvonlisaveron+periminen+velalliselta+saavutettava.pdf/0be9be40-8909-eddb-09fc-08dee9857995/2017+ARTIKKELI+Perintapalvelun+arvonlisaveron+periminen+velalliselta+saavutettava.pdf?t=1603097106319>

Niitä velkojia (esim. pankit ja vakuutusyhtiöt), jotka eivät saa vähentää arvonlisäveroa omassa verotuksessaan, ei tule saattaa enää pidempään eri asemaan muiden velkojien kanssa. Arvonlisävero tulee siis voida lisätä enimmäismäärien päälle, jos velkoja ei voi vähentää arvonlisäveroa omassa

verotuksessaan. Kyse on olennaisesta asiasta, koska muuten tällaiset toimijat saisivat käytännössä vaatia velalliselta korvausta perinnästä aiheutuneista kuluista arvonalisäveron verran vähemmän kuin muut toimijat ja kyse on huomattavasta lisäleikkauksesta jo nyt alle kohtuullisen tason meneviin kuluihin.

Lisäksi SPL katsoo, että kun väliaikaista lakia ehdotetaan yhä jatkettavan, perintälain 10 f §:ää tulee muuttaa niin, että ensimmäinen momentti koskisi kaikkia saatavia ja toiseen momenttiin jäisi vain 1) kohta. Suoraan ulosottokelpoisten saatavien perintäkulut tulee siis olla kokonaisuudessaan suoraan ulosottokelpoisia, kun niille on nyt määrätty laissa enimmäismäärät. Ei voida pitää asianmukaisena, että osa pitäisi vaatia ulosoton kautta ja osa käräjäoikeuden kautta.

Helsingissä 7. päivänä huhtikuuta 2021

Suomen Perimistöimistöjen Liitto ry